

FSMA_2016_02 dd. 24/02/2016

De functie van aangewezen actuaris bij de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening

Toepassingsveld:

Deze circulaire is gericht aan de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening naar Belgisch recht, zoals bedoeld in Titel II van de wet van 27 oktober 2006 betreffende het toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening, en aan de door hen aangewezen actuarissen.

Samenvatting/Doelstelling:

Deze circulaire beschrijft de verwachtingen van de FSMA over de functie van de aangewezen actuaris, aangesteld door een instelling voor bedrijfspensioenvoorziening, en over de inhoud van zijn adviezen aan de IBP en van zijn jaarlijks verslag aan de FSMA.

Structuur:

I.	Inleiding	3
II.	De aanwijzing van de aangewezen actuaris	6
II.1.	Toepassingsgebied	6
II.2.	Voorwaarden en onafhankelijkheid	7
II.2.1.	Voorwaarden	7
II.2.2.	Onafhankelijkheid	7
II.3.	Aanwijzingsprocedure	10
III.	De wettelijke opdrachten van de aangewezen actuaris	11
III.1.	Algemeen	11
III.1.1.	Wettelijke bepalingen	11
III.1.2.	Algemene verwachtingen van de FSMA m.b.t. de wettelijke opdrachten van de aangewezen actuaris	12
III.2.	Inhoud van de adviezen bestemd voor de IBP	13
III.2.1.	Advies bij de invoering of wijziging van een pensioenregeling of het financieringsplan	14
III.2.2.	Advies vóór het afsluiten van een verzekerings- of herverzekeringsovereenkomst	17
III.2.3.	Jaarlijks advies over de veiligheid van de verrichtingen, de technische voorzieningen en de rentabiliteit	18
III.3.	Inhoud van het jaarlijks verslag bestemd voor de FSMA	18

III.3.1.	Identificatiegegevens	19
III.3.2.	Financieringsplan.....	20
III.3.3.	De prudentiële vrijstellingen (Thema 8).....	25
III.3.4.	Herstel- en/of saneringsplan (Thema 9).....	26
III.3.5.	Samenwerking met de IBP (Thema 10)	26
III.3.6.	Besluit.....	26

I. Inleiding

- Met toepassing van de wet van 27 oktober 2006 betreffende het toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (WIBP), moet een instelling voor bedrijfspensioenvoorziening (IBP) de aan haar toevertrouwde pensioenregelingen beheren volgens het "*prudent person*"-beginsel. Dit beginsel houdt een eerder kwalitatieve dan kwantitatieve benadering in van het beheer van een IBP. Een IBP moet prudent te werk gaan bij de aanleg van haar technische voorzieningen¹ zodat de dekking van haar verbintenissen op de korte en lange termijn gegarandeerd is. Om een passende financiering te verzekeren stelt de IBP een weldoordacht financieringsplan² op dat alle aspecten, modaliteiten en risico's m.b.t de inschatting en de financiering van haar verbintenissen behandelt. Dit financieringsplan moet naadloos aansluiten op een prudent beleggingsbeleid³.

Binnen deze wettelijke context vervult de aangewezen actuaris een sleutelrol. De WIBP en haar uitvoeringsbesluit (KB WIBP) dragen de aangewezen actuaris immers opdrachten op inzake adviesverstrekking aan de IBP en inzake rapportering aan de FSMA⁴.

- In deze circulaire licht de FSMA haar verwachtingen toe ten aanzien van de wettelijke opdracht van de aangewezen actuaris. De FSMA beveelt de aangewezen actuarissen aan om hiermee rekening te houden.

Deze circulaire handelt niet over andere opdrachten die een actuaris⁵, buiten de wettelijke opdracht als aangewezen actuaris, desgevallend uitvoert voor rekening van de IBP (zoals adviesverstrekking buiten de wettelijke adviesopdracht of het vervullen van operationele taken). Voor de omkadering van deze andere opdrachten wordt verwezen naar de FSMA-circulaire over deugdelijk bestuur. De voorliggende circulaire verduidelijkt wél het beheer van de belangenconflicten die mogelijk voortvloeien uit de cumul van de wettelijke opdracht als aangewezen actuaris en andere opdrachten die voor rekening van eenzelfde IBP worden uitgeoefend (zie verder, onder rubriek II.2.2. - Onafhankelijkheid).

- In deze circulaire komen vooreerst de aanwijzing en de opdracht van de aangewezen actuaris aan bod. Inzake de aanwijzingsvoorwaarden vestigt de FSMA bijzondere aandacht op de onverenigbaarheden en meer specifiek op de onafhankelijke houding die de aangewezen actuaris bij de uitoefening van zijn wettelijke opdracht aan de dag moet leggen⁶.

Inzake de wettelijke opdracht van de aangewezen actuaris licht de FSMA vervolgens de thema's toe die volgens haar aan bod zouden moeten komen in de adviezen en verslagen van de aangewezen actuaris. Hiermee wenst de FSMA de kwaliteitsstandaard te verduidelijken, die zou moeten bijdragen tot een beter en onafhankelijk inzicht in de technische aspecten van de werking van een IBP. De concrete

---

¹ Artikel 89 WIBP.

² Artikel 86 WIBP.

³ Artikel 95 WIBP.

⁴ Artikel 44, eerste lid van het koninklijk besluit van 12 januari 2007 betreffende het prudentieel toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (KB WIBP).

⁵ Of het actuariskantoor binnen hetwelk hij zijn professionele activiteiten uitoefent.

⁶ Artikel 43 KB WIBP.

invulling van voormelde thema's behoort echter tot het eigen deskundig oordeel van de aangewezen actuaaris.

- De volgende partijen hebben rechtstreeks of onrechtstreeks belang bij een passende uitvoering door de aangewezen actuaaris van zijn wettelijke opdracht:

- de IBP:

De opdracht van de aangewezen actuaaris bestaat er in de raad van bestuur van de IBP een deskundig, gepast en onafhankelijk advies te verschaffen. De adviezen van de aangewezen actuaaris zouden de IBP moeten toelaten om prudente beleidsopties uit te stippelen over de berekening en de financiering van de technische voorzieningen en om de uitvoering ervan blijvend te toetsen in functie van de verbintenissen die ze beheert.

- de FSMA:

Het verslag dat de aangewezen actuaaris jaarlijks opmaakt voor de FSMA vormt, samen met het verslag van de erkend commissaris, de jaarrekening en de statistische informatie een essentieel onderdeel van de jaarlijkse rapportering. Het actuaarisverslag zou de FSMA een onafhankelijk inzicht moeten bieden in de technische aspecten van de werking van een IBP; meer in het bijzonder zou dit verslag een goede kijk moeten bieden op de evolutie van de voorzieningen en de financieringsgraad ervan, met inbegrip van een verklaring voor de significante afwijkingen ten aanzien van de in het financieringsplan vooropgestelde en de voor de berekening van de voor de technische voorzieningen gebruikte grondslagen.

- de erkende commissaris van de IBP:

Overeenkomstig artikel 108 van de WIBP moet de erkende commissaris de technische voorzieningen van de IBP certificeren. Rekening houdend met de gangbare auditnormen kan de erkende commissaris in dit kader gebruik maken van de werkzaamheden en de technische expertise van de aangewezen actuaaris, zoals weerspiegeld in diens verslagen en adviezen.

- de bijdragende onderneming(en) en de aangeslotenen:

De deskundigheid en de onafhankelijkheid van de aangewezen actuaaris zijn belangrijke pijlers waarop het vertrouwen van de bijdragende onderneming(en) en de aangeslotenen in het goede beheer van hun aanvullende pensioenstelsel(s) stoelt.

- De verwachtingen van de FSMA worden in deze circulaire vertaald in een aantal aanbevelingen en aandachtspunten, die geïllustreerd worden met voorbeelden en richtinggevende vragen. Deze aanbevelingen en aandachtspunten zijn niet limitatief. De aangewezen actuaaris dient volgens de FSMA bij de uitvoering van zijn opdracht steeds rekening te houden met de specifieke situatie van de IBP.

In de context van deze circulaire moet worden verstaan onder:

- **“IBP”** of **“instelling voor bedrijfspensioenvoorziening”**: de instelling naar Belgisch recht zoals bedoeld in Titel II van de wet van 27 oktober 2006 betreffende het toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening;

- **“WIBP”**: de wet van 27 oktober 2006 betreffende het toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening;
- **“KB WIBP”**: het koninklijk besluit van 12 januari 2007 betreffende het prudentieel toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening;
- **“WAP”**: de wet van 28 april 2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid;
- **“WAPZ”**: Titel II van de Programmawet (I) van 24 december 2002: wet op de aanvullende pensioenen voor zelfstandigen;
- **“WAPBL”**: Titel 4 van de wet van 15 mei 2014 houdende diverse bepalingen: wet op de aanvullende pensioenen voor zelfstandige bedrijfsleiders;
- **“aangewezen actuaris”**: de deskundige die bij een IBP de opdracht uitoefent, zoals bedoeld in artikel 109 van de WIBP;
- **“erkende commissaris”**: de natuurlijke persoon (erkend revisor) of de (door een natuurlijke persoon vertegenwoordigde) erkende revisorenvennootschap die erkend is door de FSMA overeenkomstig artikel 105 van de WIBP en de opdracht van commissaris uitoefent bij een IBP, zoals bedoeld in artikel 103 van de WIBP;
- **“FSMA”**: de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten;
- **“eCorporate”**: het communicatieplatform voor beveiligde informatie-uitwisseling tussen de FSMA en de instellingen onder haar toezicht. Dit platform omvat een tool voor het beheer van de door de FSMA gevraagde informatie en een permanente *interface* voor de raadpleging van die informatie door zowel de FSMA als de instellingen onder haar toezicht;
- **“CT”**: de continuïteitstoets die de IBP uitvoert om de duurzaamheid van haar technische voorzieningen te meten;
- **“DB”**: *Defined Benefit*-plan of toezegging van het type vaste prestaties;
- **“DC”**: *Defined Contributions*-plan of toezegging van het type vaste bijdragen. Een pensioentoezegging van het type vaste bijdragen is hetzij van het type vaste bijdragen met gewaarborgd rendement (“DC met tarief”), hetzij van het type vaste bijdragen zonder gewaarborgd rendement;
- **“CB”**: pensioentoezegging van het type *cash balance*;
- **“Circulaire rapportering”**: de circulaire die de FSMA jaarlijks uitbrengt en die de modaliteiten bepaalt van de rapportering door de IBP's.

II. De aanwijzing van de aangewezen actuaris

II.1. Toepassingsgebied

Overeenkomstig artikel 109 van de WIBP moet elke IBP waarvan de beheerde pensioenregelingen dekking bieden tegen biometrische risico's of die in een beleggingsrendement of een bepaald uitkeringsniveau voorzien, één of meer deskundigen op het gebied van actuariële wetenschappen aanwijzen, die haar advies verstrekken over het financieringsplan, de herverzekering en het bedrag van de technische voorzieningen.

Deze verplichting geldt niet voor IBP's waarvan de beheerde pensioenregelingen geen dekking bieden tegen biometrische risico's of geen beleggingsrendement noch een bepaald uitkeringsniveau voorzien. IBP's die een pensioenregeling van het type DC zonder tarief en zonder risicodekking⁷ beheren, waarvan de opgebouwde reserves in kapitaal worden uitgekeerd, moeten dus geen aangewezen actuaris aanstellen. Zodra het aanvullend pensioen in rente wordt uitgekeerd of er een risicodekking ontstaat, is de aanstelling van een aangewezen actuaris wel vereist, zelfs indien de risicodekking herverzekerd wordt.

De FSMA beveelt aan om ook in volgende gevallen een aangewezen actuaris aan te wijzen:

- in het licht van artikel 18 KB WIBP, in de gevallen waar de IBP een pensioenregeling beheert als bedoeld in artikel 74, § 1, 1° WIBP (WAP-regeling), van het type DC zonder tarief en zonder risicodekking, die in de betaling van een persoonlijke bijdrage door de aangeslotene voorziet;
- in het licht van artikel 10 KB WIBP, in de gevallen waar de IBP een pensioenregeling beheert als bedoeld in artikel 74, § 1, 2° WIBP (WAPZ-regeling).

De opdracht van de aangewezen actuaris kan worden toevertrouwd aan een personeelslid van de IBP of worden uitbesteed aan een externe persoon, al dan niet in dienst van een actuariskantoor. De FSMA verwacht dat de IBP haar aanbevelingen volgt in verband met uitbesteding, zoals opgenomen in de haar circulaire CPP-2007-2-WIBP van 23 mei 2007 over het deugdelijk bestuur van de IBP's en de bijhorende verklarende nota over de prudentiële verwachtingen van de CBFA inzake het deugdelijk bestuur van IBP's⁸.

Het gebeurt soms dat een IBP meerdere aangewezen actuarissen aanwijst. Zo kan een IBP bijvoorbeeld een actuaris aanwijzen per afzonderlijk vermogen van de IBP. In dat geval verwacht de FSMA dat de aangewezen actuarissen hun functie *in college* uitoefenen. Dit betekent dat de opgestelde adviezen en verslagen door alle aangewezen actuarissen worden ondertekend en ze gezamenlijk de verantwoordelijkheden dragen die met deze functie gepaard gaan. Er zijn immers verschillende technische aangelegenheden en regels die gelden voor de IBP als zodanig en derhalve niet opgedeeld kunnen worden. De FSMA vindt het noodzakelijk dat het overzicht over deze aspecten bewaard wordt op het niveau van de IBP. Dit belet echter niet dat er tussen de aangewezen actuarissen onderling een

⁷ Vb. een dekking voor overlijden of invaliditeit die uit haar aard geen aanleiding kan geven tot positieve risicokapitalen.

⁸ <http://www.fsma.be/nl/Supervision/pensions/bpv/circmedprak.aspx>.

interne taakverdeling wordt afgesproken. Deze kan volgens de FSMA echter niet worden tegengeworpen aan de IBP of de FSMA.

II.2. Voorwaarden en onafhankelijkheid

Hoofdstuk VI van het KB WIBP omschrijft de voorwaarden (artikelen 42 en 46) waaraan de deskundigen op het gebied van actuariële wetenschappen moeten voldoen om als aangewezen actuaris te kunnen worden aangesteld en de onverenigbaarheden waarmee ze rekening moeten houden bij de uitoefening van hun wettelijke opdracht (artikel 43).

II.2.1. Voorwaarden

Artikel 42 KB WIBP bepaalt de voorwaarden waaraan personen moeten voldoen om de functie van aangewezen actuaris te mogen uitoefenen:

- onderdaan zijn van een Lidstaat van de Europese Economische Ruimte;
- houder zijn van een diploma waarvan het cursusprogramma een specialisatie in de actuariële wetenschappen omvat;
- voldoende kennis bezitten van één van de landstalen;
- ten minste gedurende vijf jaar een beroepsactiviteit hebben uitgeoefend waaruit blijkt dat hij/zij de nodige ervaring heeft verworven op het gebied van actuariaat en dat hij/zij geschikt is om de opdracht bedoeld in artikel 109 van de WIBP deskundig en objectief te vervullen.

Daarnaast bepaalt artikel 43 KB WIBP een aantal onverenigbaarheden waarmee een IBP rekening moet houden bij de aanwijzing van een actuaris. De aangewezen actuaris mag:

- geen lid zijn van een operationeel orgaan van de IBP;
- geen lid zijn van de leiding van de bijdragende onderneming;
- niet de erkende commissaris van de IBP zijn;
- geen functie uitoefenen die zijn onafhankelijkheid in het gedrang brengt.

II.2.2. Onafhankelijkheid

- *Algemene richtlijnen*

De aangewezen actuaris mag geen functie uitoefenen die zijn onafhankelijkheid in het gedrang kan brengen. Volgens de FSMA moet de aangewezen actuaris daarom alle mogelijke situaties en risico's vermijden die aanleiding zouden kunnen geven tot belangenconflicten en die zijn professionele oordeelsvorming zouden kunnen beïnvloeden. Daarbij gelden de volgende richtlijnen:

- De IBP en de aangewezen actuaris nemen de nodige organisatorische maatregelen, zoals het uitstippelen van beleidslijnen inzake het beheer van belangenconflicten of procedures voor

kwaliteitsbewaking, opdat de aangewezen actuaris de nodige onpartijdigheid aan de dag kan leggen bij de uitoefening van zijn wettelijke opdracht.

- De aangewezen actuaris kan zijn bevindingen en beoordelingen vrij uitdrukken en kenbaar maken. Hij heeft de mogelijkheid om rechtstreeks en op zijn initiatief de voorzitter van de raad van bestuur, eventuele onafhankelijke bestuurders, de compliance officer, de interne auditor, de erkende commissaris en de FSMA te informeren.
- De aangewezen actuaris is niet tegelijk de compliance officer⁹, interne auditor¹⁰ of vereffenaar¹¹ van de IBP¹² en kan niet op één van voormelde personen op de één of andere manier invloed uitoefenen¹³. Uit de aard van deze functies vloeit volgens de FSMA immers voort dat deze onverenigbaar zijn met die van aangewezen actuaris.

In de praktijk heeft de FSMA vastgesteld dat de wettelijke opdrachten van de aangewezen actuaris vaak gecumuleerd worden met andere opdrachten (begeleiding bij het opstellen van het financieringsplan, databeheer, actuariële berekeningen, uitbetalingen, ...) ten behoeve van de IBP en/of met de functie van relatiebeheerder voor de IBP binnen het actuariskantoor waarin hij tewerkgesteld is.

De FSMA is van oordeel dat dergelijke cumul van werkzaamheden ernstige belangenconflicten kan meebrengen en dus in beginsel niet mogelijk is. Niettemin kan die cumul volgens de FSMA aanvaard worden voor zover:

- ze op grond van proportionaliteitsoverwegingen kan gerechtvaardigd worden, rekening houdend met de specifieke situatie van de IBP (de grootte van de IBP, de complexiteit van haar activiteiten, enz.) én
- de onafhankelijkheid van de aangewezen actuaris niet in het gedrang komt. Daartoe treffen zowel de IBP als de aangewezen actuaris de nodige maatregelen die een duidelijk onderscheid waarborgen tussen de opdracht als aangewezen actuaris en de andere opdrachten en die beogen om mogelijke belangenconflicten te vermijden of alleszins te beheren.

- *Bewaken van belangenconflicten*

Zowel de IBP als de aangewezen actuaris dragen een verantwoordelijkheid bij het bewaken van mogelijke belangenconflicten. Daarbij gelden volgende richtlijnen:

- De aangewezen actuaris stelt zich "*operationeel onafhankelijk*" op. Hij vermijdt elke functie of opdracht die tot belangenconflicten aanleiding zou kunnen geven, tenzij voldoende maatregelen zijn genomen om zijn onafhankelijkheid te vrijwaren en om mogelijke belangenconflicten te beheren. In voorkomend geval vermijdt de aangewezen actuaris dat er

---

⁹ Zie ook reeds circulaire CPP-2007-2-WIBP van 23 mei 2007 over het deugdelijk bestuur van de IBP's.

¹⁰ Zie ook reeds circulaire CPP-2007-2-WIBP van 23 mei 2007 over het deugdelijk bestuur van de IBP's.

¹¹ Artikel 43, 1° KB WIBP : de aangewezen actuaris mag geen lid zijn van een operationeel orgaan van de IBP.

¹² Zie ook reeds praktijkgids FMSA_2012_18 van 16 oktober 2012 inzake de benoeming van sleutelfiguren: formulieren te gebruiken door de IBP's bij de kennisgeving aan de FSMA.

¹³ Bv. door het bestaan van een hiërarchische band of van een controleverhouding in de zin van het Wetboek van vennootschappen.

verwarring ontstaat over de hoedanigheid waarin hij de IBP adviseert, met name als raadgever of als aangewezen actuaaris.

- Ook de IBP treft de nodige maatregelen om die onafhankelijkheid te vrijwaren, zowel in het geval de aangewezen actuaaris een personeelslid is van de IBP of van de bijdragende onderneming, als in het geval het een externe dienstverlener betreft. De raad van bestuur van de IBP is zich bij de keuze van de aangewezen actuaaris bewust van eventuele onverenigbaarheden en identificeert mogelijke belangenconflicten. In voorkomend geval is het belangrijk dat de raad van bestuur regels vastlegt om eventuele belangenconflicten te beheren.

De FSMA beveelt onder meer volgende maatregelen aan:

- het opstellen van een charter (naar analogie met dat van de compliance officer en interne auditor) dat onder meer de doelstelling, de opdrachten en de taken van de aangewezen actuaaris, zijn plaats in de organisatie, zijn bevoegdheden en zijn verantwoordelijkheden behandelt. Dit referentiedocument zou de aangewezen actuaaris voldoende garanties moeten bieden om zijn functie onafhankelijk en objectief te kunnen uitoefenen;
- het duidelijk afbakenen van de rol van de aangewezen actuaaris t.o.v. eventuele andere opdrachten in de overeenkomst tot aanstelling van de aangewezen actuaaris. Bovendien worden in deze overeenkomst best ook bijzondere garanties opgenomen omtrent de onafhankelijkheid van de aangewezen actuaaris en het beheer van belangenconflicten, bijvoorbeeld door het instellen van rechtstreekse rapporteringslijnen ten aanzien van de voorzitter van de raad van bestuur van de IBP;
- het aanleggen van een lijst van enerzijds werkzaamheden die de actuaaris uitoefent in zijn hoedanigheid van aangewezen actuaaris en anderzijds werkzaamheden in het kader van andere raadgevende of uitvoerende opdrachten. Bij de uitvoering van elke afzonderlijke opdracht vermeldt de actuaaris uitdrukkelijk ten aanzien van de IBP in welke hoedanigheid hij optreedt;
- de problematiek van de onafhankelijkheid stelt zich in het bijzonder indien de aangewezen actuaaris een personeelslid is van de IBP of van de bijdragende onderneming. In dit geval zou de aangewezen actuaaris binnen de organisatiestructuur van de IBP en/of de bijdragende onderneming een plaats moeten krijgen die zijn onafhankelijkheid waarborgt (bv. door rechtstreeks te rapporteren aan de voorzitter de raad van bestuur van de IBP);
- de actuaaris neemt ontslag uit één van zijn opdrachten bij een mogelijk belangenconflict, dat niet door middel van voldoening gevende maatregelen wordt beheerd.

II.3. Aanwijzingsprocedure

De aanwijzing van een actuaris is onderworpen aan het **voorafgaand akkoord** van de FSMA¹⁴. De FSMA heeft een formulier¹⁵ opgesteld dat dient als hulpmiddel voor de IBP's bij de aanwijzing van één of meerdere actuarissen. Voorafgaand aan de aanwijzing van een actuaris laadt de IBP dit formulier op in eCorporate onder de rubriek "V.02. Voorstel aanwijzing actuaris". De daadwerkelijke aanwijzing van de actuaris kan niet gebeuren vooraleer de FSMA met dat voorstel heeft ingestemd.

Indien de aangewezen actuaris nog niet gekend is bij de FSMA, wordt bij dit formulier ook het dossier, bedoeld in artikel 46 van het KB WIBP, gevoegd met de volgende gegevens:

- de identiteit, het adres, de nationaliteit en de geboortedatum van de actuaris;
- het correspondentieadres, e-mailadres en telefoonnummer waarop de FSMA de aangewezen actuaris kan bereiken;
- een kopie van het masterdiploma waarvan het cursusprogramma een specialisatie in de actuariële wetenschappen omvat;
- een bevestiging dat de actuaris voldoende kennis bezit van één van de landstalen;
- een getuigschrift waaruit blijkt dat de actuaris ten minste gedurende vijf jaar een beroepsactiviteit heeft uitgeoefend waaruit blijkt dat hij/zij de nodige ervaring heeft verworven op het gebied van actuariaat en dat hij/zij geschikt is om de opdracht bedoeld in artikel 109 van de WIBP deskundig en objectief te vervullen.

Het is belangrijk dat ook elke wijziging van de meegedeelde gegevens onverwijld ter kennis wordt gebracht aan de FSMA. Het formulier kan eveneens hiervoor worden aangewend.

---

¹⁴ Artikel 46 van het KB WIBP.

¹⁵ Het formulier is een bijlage bij de *Praktijkgids FMSA_2012_18 dd. 16/10/2012 Benoeming van sleutelfiguren: formulieren te gebruiken door de IBP's bij de kennisgeving aan de FSMA*. Deze praktijkgids kan worden geraadpleegd op de website van de FSMA via de volgende link: http://www.fsma.be/~media/Files/fsmfiles/circ/nl/2012/fsma_2012_18.ashx.

III. De wettelijke opdrachten van de aangewezen actuaris

III.1. Algemeen

III.1.1. Wettelijke bepalingen

Artikel 109, eerste lid WIBP bepaalt dat de aangewezen actuaris de IBP advies verstrekt over het financieringsplan, de herverzekering en het bedrag van de technische voorzieningen. Artikel 44 van het KB WIBP preciseert de opdracht van de aangewezen actuaris als volgt:

- 1) het opstellen van adviezen t.a.v. de IBP:
  - punctueel:
    - voorafgaandelijk bij de invoering van een pensioenregeling of de wijziging van een bestaande pensioenregeling die de financiering kan beïnvloeden of bij wijziging van het financieringsplan over:
      - de actuarieel-technische methoden die de IBP hanteert voor de financiering,
      - de samenstelling van de technische voorzieningen, en
      - de verzekering en herverzekering;
    - over de rechtvaardiging van de IBP m.b.t. de methodes en de grondslagen die de IBP gebruikt voor de berekening van de technische voorzieningen, die van die aard moeten zijn dat ze de duurzaamheid van haar verbintenissen waarborgen;
    - vóór het afsluiten van een verzekerings- of herverzekeringsovereenkomst.
  - jaarlijks:
    - vóór de jaarrekening wordt ingediend bij de FSMA over de veiligheid van de verrichtingen, de technische voorzieningen alsook over de rentabiliteit;
- 2) het jaarlijks opstellen van een verslag over de technische voorzieningen t.a.v. de FSMA, dat deel uitmaakt van de jaarlijkse rapportering.

Zonder ze in deze circulaire verder toe te lichten, houdt de FSMA eraan de aangewezen actuarissen te herinneren aan hun verplichtingen op grond van de sociaalrechtelijke wetgeving:

- 1) het jaarlijks advies over de financiering, de resultatenrekening en balans van het solidariteitsfonds in het geval de IBP een solidariteitstoezegging of een solidariteitsstelsel verbonden aan een sociale

pensioentoezegging (WAP) of -overeenkomst (WAPZ) beheert. Dit advies bevat ook een oordeel over de toeslagen en over de voorzieningen voor fluctuatie van de risico's en vergrijzing¹⁶.

- 2) de signaalfunctie: op basis van artikel 51 van de WAP, artikel 59 van de WAPZ en artikel 48 van de WAPBL moet de aangewezen actuaaris de FSMA op de hoogte brengen van elk feit of elke beslissing waarvan hij bij de uitvoering van zijn opdracht kennis heeft gekregen en die een inbreuk uitmaken op de bepalingen van de WAP, de WAPZ, de WAPBL en hun uitvoeringsbesluiten.

III.1.2. Algemene verwachtingen van de FSMA m.b.t. de wettelijke opdrachten van de aangewezen actuaaris

- *Strekking van de adviezen van de aangewezen actuaaris aan de IBP en ultieme verantwoordelijkheid van de IBP*

De FSMA wijst er in het algemeen op dat de adviezen van de aangewezen actuaaris niet bindend zijn voor de IBP en benadrukt dat beslissingen m.b.t. bijvoorbeeld de gekozen methodes en hypothesen voor de financiering en de berekening van de technische voorzieningen tot de uitsluitende bevoegdheid van de IBP behoren. Het advies van de aangewezen actuaaris doet volgens de FSMA immers geen afbreuk aan de verplichting voor de IBP tot eigen motivering van de gebruikte methodes en grondslagen in het financieringsplan.

De FSMA verwacht dan ook dat de raad van bestuur de adviezen van de aangewezen actuaaris bespreekt alvorens een definitieve beslissing te nemen. De FSMA acht het een principe van goed bestuur dat wanneer de raad het advies niet of slechts gedeeltelijk volgt, hij de redenen hiervoor bespreekt en notuleert en deze meedeelt aan de algemene vergadering van de IBP.

- *Informatie nodig voor de uitoefening van de wettelijke opdracht van de aangewezen actuaaris*

De FSMA verwacht dat de IBP de aangewezen actuaaris spontaan alle informatie ter beschikking stelt die deze laatste nodig acht om zijn wettelijke opdracht naar behoren uit te voeren of die een invloed kan hebben op of nuttig kan worden geacht voor de passende uitoefening van zijn opdracht. Dit geldt volgens de FSMA ook voor eventuele aanbevelingen of opmerkingen van de FSMA en het gevolg dat de IBP hieraan al dan niet heeft gegeven.

De FSMA beveelt dan ook aan dat de aangewezen actuaaris zich ervan vergewist dat hij over de nodige gegevens beschikt om zijn wettelijke opdracht naar behoren uit te oefenen. Indien hij geen toegang heeft tot deze informatie, is de FSMA van oordeel dat hij de raad van bestuur van de IBP hiervan onmiddellijk dient in te lichten. Indien deze situatie aanhoudt, zou hij de FSMA hiervan op de hoogte moeten stellen.

---

¹⁶ Artikel 5 van het Koninklijk besluit van 14 november 2003 tot vaststelling van de regels inzake de financiering en het beheer van de solidariteitstoezegging en artikel 5 van het Koninklijk besluit van 15 december 2003 tot vaststelling van de regels inzake de financiering en het beheer van een solidariteitsstelsel, verbonden aan een sociale pensioenovereenkomst.

- *Coherentie en consistentie van adviezen en verslagen*

De FSMA verwacht dat de aangewezen actuaris zorg draagt voor coherentie en consistentie over de jaren heen tussen zijn opeenvolgende adviezen aan de IBP enerzijds en tussen zijn adviezen aan de IBP en zijn verslagen aan de FSMA anderzijds.

Om deze reden laat de FSMA trouwens toe dat de aangewezen actuaris slechts één document opstelt dat tezelfdertijd dienst doet als jaarlijks advies aan de IBP over de veiligheid van de verrichtingen, de technische voorzieningen en de rentabiliteit (cf. infra, sub III.2.3.) en als het jaarlijks verslag bestemd voor de FSMA (cf. infra, sub III.3.), voor zover het document voldoet zowel aan de verwachtingen die onder punt III.2.3. van deze circulaire worden uiteengezet als aan diegene die onder punt III.3. zijn opgenomen.

- *Algemeenheden met betrekking tot de inhoud van de adviezen en verslagen*

De FSMA verwacht dat de aangewezen actuaris in zijn adviezen en verslagen zowel aandacht besteedt aan de naleving van de (prudentiële en sociale) reglementaire bepalingen als aan de inhoudelijke technische aspecten (de rechtvaardiging en opportuniteit van welbepaalde keuzes of aanbevelingen).

In de rubrieken III.2. en III.3. van deze circulaire worden voor elk type advies aan de IBP en voor het verslag aan de FSMA de inhoudelijke verwachtingen van de FSMA uiteengezet. Hiertoe lijst de circulaire per type van advies en voor het verslag de thema's op die de aangewezen actuaris naar het oordeel van de FSMA zou moeten behandelen. Per thema wordt meer uitleg gegeven of worden op indicatieve en niet limitatieve wijze mogelijk relevante aspecten of richtinggevende vragen opgelijst.

Voor elk van voormelde thema's gelden volgende richtlijnen:

- de aangewezen actuaris onderzoekt en bespreekt alle kwesties die naar zijn professioneel oordeel relevant zijn voor de betrokken regelingen;
- hij beschrijft zijn werkmethode, licht zijn analyse toe en geeft aan welk technisch referentiekader (actuariële methode, *benchmark*, ...) hij gebruikt;
- hij geeft een beoordeling en stelt wijzigingen of alternatieven voor wanneer de vastgestelde resultaten naar zijn oordeel niet voldoen. De adviezen en verslagen mogen zich naar het oordeel van de FSMA dus niet beperken tot een eenvoudige beschrijving van deze resultaten.

De FSMA verwacht dat de aangewezen actuaris in zijn adviezen en verslag ook thema's of punten opneemt die niet in de circulaire worden vermeld maar toch belangrijk zijn voor zijn beoordeling. In voorkomend geval licht hij ook kort de redenen toe waarom hij bepaalde thema's niet behandelt.

III.2. Inhoud van de adviezen bestemd voor de IBP

De FSMA verwacht dat elk advies van de aangewezen actuaris aan de IBP de volgende algemene gegevens bevat:

- de reden van het advies met opgave van de betrokken rechtsgrond;

- de naam en het FSMA-codenummer van de IBP;
- de naam en coördinaten van de aangewezen actuaris, alsook in voorkomend geval van het actuariskantoor binnen hetwelke hij zijn professionele activiteiten uitoefent;
- de datum van het advies;
- de handtekening van de aangewezen actuaris.

De adviezen van de aangewezen actuaris worden schriftelijk bezorgd aan de raad van bestuur van de IBP. De FSMA kan de adviezen bij de IBP opvragen. De FSMA beveelt aan om deze adviezen ook op te laden op eCorporate.

Indien het gaat om een nieuw op te richten IBP, voegt de IBP aan het toelatingsdossier ook het advies van de aangewezen actuaris toe over het financieringsplan, de verzekering, de herverzekering en de rechtvaardiging van de technische voorzieningen¹⁷. In het geval een voorgenomen grensoverschrijdende activiteit een impact heeft op het financieringsplan, de verzekering, de herverzekering en de rechtvaardiging van de technische voorzieningen voegt de IBP eveneens het advies dat de aangewezen actuaris daaromtrent heeft opgesteld toe aan het notificatiedossier.

III.2.1. Advies bij de invoering of wijziging van een pensioenregeling of het financieringsplan¹⁸

De IBP wint het advies in van de aangewezen actuaris over het ontwerp van financieringsplan:

- bij de invoering van een pensioenregeling;
- bij een wijziging van een bestaande pensioenregeling die de financiering kan beïnvloeden;
- bij een wijziging van het financieringsplan.

Volgens de FSMA gebeurt het inwinnen van dit advies logischerwijze alvorens de raad van bestuur de definitieve versie van het financieringsplan goedkeurt.

De aangewezen actuaris brengt advies uit over de actuariel-technische methoden die de IBP wenst te hanteren met betrekking tot:

- de financiering;
- de samenstelling van de technische voorzieningen;

---

¹⁷ Zie ook reeds praktijkgids FSMA_2012_19 van 03 december 2012 voor het verkrijgen van een toelating of een uitbreiding van de toelating door een IBP naar Belgisch recht.

¹⁸ Artikel 44, eerste lid, 1° van het KB WIBP.

- de rechtvaardiging van de methodes en de grondslagen die gebruikt worden voor de berekening van de technische voorzieningen en die van die aard moeten zijn dat ze de duurzaamheid van de verbintenissen waarborgen¹⁹;
- de verzekering en de herverzekering.

De FSMA verwacht dat het advies van de aangewezen actuaaris een beoordeling inhoudt van de hierna opgesomde thema's en, waar nodig, aanbevelingen tot aanpassing of voorstellen voor alternatieven bevat. Hierbij houdt de aangewezen actuaaris steeds het prudente karakter van het financieringsplan voor ogen.

Thema 1. De beheerde pensioenregelingen

De FSMA verwacht dat de aangewezen actuaaris beoordeelt of alle door de IBP beheerde regelingen op een correcte en passende manier zijn opgenomen in het ontwerp-financieringsplan. Concreet beveelt de FSMA aan dat de aangewezen actuaaris zijn oordeel geeft over volgende aspecten, voor zover relevant, en indien nodig aanbevelingen doet:

- zijn alle regelingen opgenomen in het financieringsplan (bv. ook oude, gesloten regelingen, ...)?
- zijn de karakteristieken²⁰ van alle regelingen passend beschreven in het financieringsplan?
- is de kwalificatie van de regelingen in het financieringsplan juist?
- stemt de beschrijving van de karakteristieken van de pensioenregeling(en) in het financieringsplan overeen met het/de pensioenreglement(en)?
- eventuele andere bevindingen in verband met de pensioenregelingen.

Thema 2. De inschatting van de technische voorzieningen

De FSMA verwacht dat de aangewezen actuaaris beoordeelt of de technische voorzieningen voor alle beheerde regelingen op een correcte en passende manier worden ingeschat. Concreet beveelt de FSMA aan dat de aangewezen actuaaris zijn oordeel geeft over volgende punten, voor zover relevant, en indien nodig aanbevelingen doet:

- voor de verschillende verplichtingen (vb. pensioen, overlijden, invaliditeit, arbeidsongeschiktheid, winstdeelname, ...) het prudentieniveau, de gepastheid en de rechtvaardiging van:

---

¹⁹ Artikel 16, § 2 van het KB WIBP.

²⁰ Hiermee worden de voornaamste kenmerken bedoeld van de regelingen die de IBP beheert en waarvan het inzicht noodzakelijk is om zich een volledig en juist beeld te kunnen vormen van de verplichtingen van de IBP. Voor een niet exhaustieve lijst wordt verwezen naar vraag 10 van de Praktijkgids FSMA_2012_19 dd. 3/12/2012 m.b.t. het verkrijgen van een toelating of een uitbreiding van de toelating door een instelling voor bedrijfspensioenvoorziening naar Belgisch recht.

- de berekeningsmethoden voor de inschatting van de technische voorzieningen (bv. *best estimate*, ABO, PBO, KTV+buffer, ...);
- de gebruikte grondslagen voor de inschatting van de technische voorzieningen (bv. actualisatievoet, indexatievoet, sterftetafel, ...);
- in voorkomend geval de gepastheid van wijzigingen aan het financieringsplan in het licht van de juridische, financiële of demografische redenen die aan deze wijzigingen ten grondslag liggen: bereiken die wijzigingen de beoogde doelstelling?
- eventuele andere bevindingen in verband met de inschatting van de technische voorzieningen.

Thema 3. De rechtvaardiging van de methodes en de grondslagen die gebruikt worden voor de berekening van de technische voorzieningen in functie van de duurzaamheid van de verbintenissen

De FSMA verwacht dat de aangewezen actuaaris voor elk van de beheerde regelingen - in functie van de duurzaamheid van de verbintenissen - de rechtvaardiging van de methodes en de grondslagen die gebruikt worden voor de berekening van de technische voorzieningen beoordeelt. Concreet beveelt de FSMA aan dat de aangewezen actuaaris, indien relevant, zijn oordeel geeft over volgende aspecten en indien nodig aanbevelingen doet:

- de identificatie, meting en beheer van de risico's (bv. marktrisico, het verzekeringsrisico, ...) die samenhangen met de methodes en grondslagen die de IBP gebruikt voor de berekening van de technische voorzieningen en voor de financiering ervan;
- de door de IBP gemaakte keuzes voor het gebruikte risicomodel voor de meting en het beheer van de risico's, zoals:
  - gebruikte toets (bv. stochastische toets, deterministische toets, stresstest, ...);
  - de projectiemethode (bv. *run off*, *going concern*, ...);
  - het solvabiliteitscriterium zoals VaR (bv. kans op onderfinanciering t.o.v. de *best estimate*, KTV of LTV), ruïnekans, ...;
  - de projectiehorizon (bv. toestand na 1, 5, 10, 20 jaar, 1 of 2 maal de *duration* of bij het uitdoven van de laatste verplichting, ...);
  - de voorziene periodiciteit van de meting (bv. jaarlijks, driejaarlijks met jaarlijkse update, ...);
  - ... .
- de coherentie tussen de voor het risicomodel gemaakte keuzes;
- de coherentie tussen de gebruikte risicolimiet (toegestane kans op onderfinanciering) en het gekozen risicomodel en de financiële middelen die de IBP ter beschikking heeft (bv. de mogelijkheid van de IBP om beroep te doen op de bijdragende onderneming voor herstelbetalingen);

- de globale financiële architectuur van de IBP in het licht van het waarborgen van de duurzaamheid van de verbintenissen (bv. bewaakt de IBP, globaal gesproken, voldoende de samenhang tussen het financieringsplan en het beleggingsbeleid (SIP)?);
- eventuele andere bevindingen in verband met de rechtvaardiging van de methodes en de grondslagen die gebruikt worden voor de berekening van de technische voorzieningen.

Thema 4. De financiering

De FSMA verwacht dat de aangewezen actuaris de financiering van de technische voorzieningen beoordeelt en, in voorkomend geval van de solvabiliteitsmarge en de kosten. Concreet beveelt de FSMA aan dat de aangewezen actuaris zijn oordeel geeft over volgende punten, voor zover relevant, en indien nodig aanbevelingen doet:

- De gepastheid van de gekozen financieringsmethodes en -hypothesen in het licht van een voldoende en regelmatige financiering van de technische voorzieningen, de kosten en de samen te stellen solvabiliteitsmarge;
- Eventuele andere bevindingen in verband met de financiering.

Thema 5. De verzekering en de herverzekering

De FSMA verwacht dat de aangewezen actuaris, in voorkomend geval, zijn oordeel geeft over volgende punten, voor zover relevant, en indien nodig aanbevelingen doet:

- de gepastheid van het verzekerings- en/of herverzekeringsbeleid van de IBP voor de verschillende verplichtingen van de IBP (pensioen-, overlijdens- en/of invaliditeitsprestaties, ...) in functie van de prudente opbouw van de technische voorzieningen en een voldoende en regelmatige financiering ervan. Hij doet dit naar de mening van de FSMA aan de hand van een analyse van de gebruikte criteria voor de verschillende verzekerings- en/of herverzekeringsindicatoren (soort herverzekering, retentieniveau, herverzekeringlimieten, mogelijke uitsluitingen...);
- de gepastheid van het verzekerings- en / of herverzekeringsbeleid in het kader van het risicobeheer van de IBP (zie thema 3) (vb. analyse van de maximaal gedekte schade, de relatie met de wettelijke solvabiliteitsmarge, ...) en de vraag of er specifieke risico's aan het verzekerings- en/of herverzekeringsbeleid van de IBP zijn verbonden;
- eventuele andere bevindingen in verband met de verzekering of herverzekering.

III.2.2. Advies vóór het afsluiten van een verzekerings- of herverzekeringsovereenkomst²¹

De IBP wint het advies van de aangewezen actuaris in vóór het effectief afsluiten van een verzekerings- of herverzekeringsovereenkomst.

---

²¹ Artikel 44, eerste lid, 4° KB WIBP.

De FSMA verwacht dat aangewezen actuaris nagaat of de verzekerings- of herverzekeringstechnische voorwaarden van de ontwerpovereenkomst overeenstemmen met het verzekerings- en / of herverzekeringsbeleid zoals vastgelegd in het financieringsplan.

Volgens de FSMA dient hij desgevallend te waken over de coherentie met zijn advies over de verzekering en herverzekering bij de invoering of wijziging van een pensioenregeling of het financieringsplan (cf. supra, punt III.2.1. - thema 5).

Volgens de FSMA dient hij tevens aandacht te besteden aan de financiële draagkracht van de verzekeraar en/of herverzekeraar.

III.2.3. Jaarlijks advies over de veiligheid van de verrichtingen, de technische voorzieningen en de rentabiliteit²²

De aangewezen actuaris stelt elk jaar ten behoeve van de IBP een advies op over de veiligheid van de verrichtingen, over de technische voorzieningen, alsook over de rentabiliteit en/of het verwacht rendement. De FSMA verwacht dat hij hierbij minstens de thema's behandelt, voor zover die relevant zijn, toegelicht in punten III.3.2. tot en met III.3.5.

De aangewezen actuaris stelt dit advies ter beschikking van de IBP vóór deze haar jaarrekening bij de FSMA indient.

De aangewezen actuaris dient volgens de FSMA een besluit te formuleren met betrekking tot zijn analyses waarin hij een globale beoordeling geeft over de garanties die het bestaande financieringsplan en beleggingsbeleid bieden ten aanzien van de veiligheid van de verrichtingen. De aangewezen actuaris dient volgens de FSMA desgevallend aan te geven welke aanpassingen aan het financieringsplan en/of beleggingsbeleid vereist zijn.

III.3. Inhoud van het jaarlijks verslag bestemd voor de FSMA²³

Naar aanleiding van de jaarlijkse rapportering van de IBP, brengt de aangewezen actuaris aan de FSMA verslag uit over de technische voorzieningen.

De IBP of de aangewezen actuaris zelf bezorgt het verslag aan de FSMA via eCorporate. Voor de timing en de modaliteiten van deze rapportering wordt verwezen naar de jaarlijkse FSMA circulaire "rapportering".

De FSMA verwacht dat het verslag van de aangewezen actuaris de op zijn professioneel oordeel gebaseerde bevindingen over de toepassing van het financieringsplan tijdens het afgelopen boekjaar bevat. Het vormt een essentieel onderdeel van de jaarlijkse rapportering aan de FSMA.

De FSMA verwacht dat aangewezen actuaris zich op de meest recente versie van het financieringsplan baseert. Daarnaast kan hij bijkomende informatie opvragen bij de IBP en gebruik maken van de

---

²² Artikel 44, eerste lid, 3° KB WIBP.

²³ Artikel 44, eerste lid, 5° KB WIBP.

documenten en gegevens die de IBP jaarlijks aan de FSMA rapporteert (cf. supra, sub III.1.2., tweede punt).

De FSMA verwacht dat de aangewezen actuaire in zijn verslag alle naar zijn professioneel oordeel relevante aspecten beoordeelt die verband houden met de inschatting en de regelmatige en voldoende financiering van de technische voorzieningen. De FSMA verwacht dat dit jaarlijks verslag zich niet beperkt tot een loutere opsomming van het beschikbare (cijfer)materiaal in de jaarrekening en de statistieken, noch tot een loutere beschrijving van het financieringsplan van de IBP, maar daarentegen een goed onderbouwde beoordeling bevat over de technische aspecten van de werking van de IBP en meer in het bijzonder over de evolutie van de technische voorzieningen en de financiering ervan.

Hierna worden de inhoudelijke verwachtingen beschreven van de FSMA met betrekking tot het voor haar bestemd jaarlijks verslag van de aangewezen actuaire. Dit gebeurt aan de hand van een toelichting over de thema's die naar haar oordeel in dit verslag aan bod zouden moeten komen. Per thema wordt meer uitleg gegeven of worden op indicatieve en niet limitatieve wijze mogelijk relevante aspecten of richtinggevende vragen opgelijst.

De FSMA verwacht dat de aangewezen actuaire voor elk van voormelde thema's alle aspecten beoordeelt die naar zijn professioneel oordeel voor het betrokken thema relevant zijn. De FSMA verwacht dat de aangewezen actuaire in zijn verslag ook thema's of punten opneemt die niet in deze circulaire worden vermeld maar toch belangrijk zijn voor zijn beoordeling. In voorkomend geval licht hij ook kort de redenen toe waarom hij bepaalde thema's niet behandelt (cf. supra, sub III.1.2.).

De FSMA verwacht dat de aangewezen actuaire bij het formuleren van zijn conclusies m.b.t. de verschillende thema's de FSMA inlicht over de inhoud van het jaarlijks advies dat hij hierover ten behoeve van de IBP opstelt (heeft opgesteld) of verwijst hij naar de desbetreffende passage van zijn advies (voor zover dit advies werd opgeladen op eCorporate).

III.3.1. Identificatiegegevens

Volgens de FSMA moet het verslag van de aangewezen actuaire aan de FSMA de volgende identificatiegegevens bevatten:

- de naam van de IBP en het FSMA-codenummer;
- de naam en coördinaten van de aangewezen actuaire, alsook in voorkomend geval van het actuariskantoor binnen hetwelke hij zijn professionele activiteiten uitoefent;
- de datum van het verslag;
- datum en onderwerp van de adviezen die hij sinds zijn vorig jaarlijks verslag aan de IBP heeft verstrekt;
- handtekening van de aangewezen actuaire of actuarissen in het geval er meerdere zijn.

III.3.2. Financieringsplan

De FSMA verwacht dat de aangewezen actuaris zijn oordeel geeft over de toepassing van het financieringsplan gedurende het afgelopen boekjaar. Hij beoordeelt volgens de FSMA of de (financiële en demografische) veronderstellingen die aan het financieringsplan ten grondslag liggen, goed onderbouwd en consistent zijn. De FSMA verwacht verder dat hij onderzoekt of de duurzaamheid van de verbintenissen gegarandeerd blijft.

De FSMA verwacht dat hij hiertoe alle naar zijn professioneel oordeel relevante punten over volgende thema's beoordeelt:

- de beheerde regelingen;
- de populatie;
- de technische voorzieningen;
- de rechtvaardiging van het duurzaam karakter van de technische voorzieningen;
- de financiering;
- de solvabiliteitsmarge;
- het (her)verzekeringsbeleid.

De FSMA verwacht dat de aangewezen actuaris in voorkomend geval het volgende beoordeelt:

- evoluties inzake andere dan de hiervoor opgesomde thema's in het licht van hun impact op de technische voorzieningen, de duurzaamheid van de verplichtingen en de financiering ervan (bv. markante evoluties in de historiek van de IBP die nog steeds gevolgen hebben, sterke schommelingen in de uitkeringen, wetswijzigingen, economische omstandigheden die aanleiding geven tot aanhoudende slechte beleggingsresultaten, enz ...);
- eventuele andere bevindingen die een invloed hebben op de berekening en de financiering van de technische voorzieningen en de rechtvaardiging van de duurzaamheid ervan.

Thema 1. De beheerde regelingen

De FSMA verwacht dat de aangewezen actuaris beoordeelt of alle door de IBP beheerde pensioenregelingen op een correcte en passende manier zijn opgenomen in het financieringsplan. Concreet beveelt de FSMA aan dat de aangewezen actuaris zijn oordeel geeft over volgende aspecten, voor zover relevant:

❖ De volledige en correcte beschrijving²⁴ van de beheerde regelingen in het financieringsplan

- zijn alle regelingen opgenomen in het financieringsplan?
- zijn de karakteristieken van alle regelingen passend beschreven in het financieringsplan?
- is de kwalificatie van de regelingen in het financieringsplan juist?
- stemt de beschrijving van de karakteristieken van de pensioenregeling(en) in het financieringsplan overeen met het/de pensioenreglement(en)?
- eventuele andere bevindingen in verband met de correcte beschrijving van de regelingen van het afgelopen boekjaar.

❖ De wijzigingen aan de beheerde regelingen in de loop van het boekjaar

- de impact van wijzigingen aan de beheerde pensioenregelingen, die in de loop van het boekjaar werden aangebracht, op de inschatting en de financiering van de technische voorzieningen en de rechtvaardiging van de duurzaamheid ervan;
- de eventueel aan het financieringsplan aangebrachte aanpassingen als gevolg van voormelde wijzigingen;
- eventuele andere bevindingen in verband de wijzigingen aan de regelingen tijdens het afgelopen boekjaar.

Thema 2. De populatie

De FSMA verwacht dat de aangewezen actuaris voor alle beheerde pensioenregelingen de kwaliteit beoordeelt van de gegevens m.b.t. de populatie die gebruikt worden voor de berekening van de technische voorzieningen. Concreet beveelt de FSMA aan dat de aangewezen actuaris zijn oordeel geeft over volgende aspecten, voor zover relevant:

❖ De betrouwbaarheid van de gegevens met betrekking tot de populatie

- de waarborgen voor de betrouwbaarheid van de persoonsgegevens die gebruikt worden voor de actuariële berekeningen van de pensioenverplichtingen. De aangewezen actuaris kan zich daarbij baseren op bv. de aanwezigheid en toepassing van degelijke interne controlemaatregelen, input van de interne auditor, de bevestiging door het bevoegd orgaan van de juistheid van de gegevens;
- de eventuele impact op de hoogte van de technische voorzieningen van problemen die werden vastgesteld op het vlak van de betrouwbaarheid van persoonsgegevens.

---

²⁴ De voornaamste kenmerken van de beheerde regelingen, nodig om zich een volledig en juist beeld te kunnen vormen van de verplichtingen van de IBP. Voor een niet exhaustieve lijst van aandachtspunten verwijzen wij naar vraag 10 van de Praktijkids FSMA_2012_19 dd. 3/12/2012 m.b.t. het verkrijgen van een toelating of een uitbreiding van de toelating door een instelling voor bedrijfspensioenvoorziening naar Belgisch recht.

❖ De opsplitsing van de populatie aangeslotenen

- de pertinentie van de criteria die de IBP in haar rapportering²⁵ aan de FSMA heeft gehanteerd voor de opsplitsing van de populatie van aangeslotenen. Desgevallend kan hij andere criteria opgeven voor deze opsplitsing die naar zijn mening meer relevant zijn voor de IBP.

❖ De schommelingen van de populatie aangeslotenen

- de significantie van de schommelingen van het totaal aantal aangeslotenen of van het aantal aangeslotenen in bepaalde categorieën van aangeslotenen die zich tijdens het boekjaar of gedurende de laatste vijf boekjaren²⁶ hebben voorgedaan. Hadden deze schommelingen een impact op de inschatting en de financiering van de technische voorzieningen of op de rechtvaardiging van de duurzaamheid ervan?
- in voorkomend geval de wijzigingen die tijdens het afgelopen boekjaar werden aangebracht aan het financieringsplan als gevolg van schommelingen in de populatie. Is de wijziging gebaseerd op concrete gewijzigde demografische omstandigheden? Heeft de wijziging de beoogde doelstelling bereikt? Wat is de weerslag van de wijziging op het bedrag van de technische voorzieningen?;
- eventuele andere bevindingen in verband met de populatie van aangeslotenen.

Thema 3. De technische voorzieningen

De FSMA verwacht dat de aangewezen actuaris beoordeelt of de technische voorzieningen van de beheerde pensioenregelingen werden berekend overeenkomstig het financieringsplan. Concreet beveelt de FSMA aan dat de aangewezen actuaris zijn oordeel geeft over volgende punten, voor zover relevant:

❖ De uitsplitsing van het bedrag van de KTV en LTV van het afgelopen boekjaar

- zijn de criteria die de IBP in haar rapportering²⁷ aan de FSMA heeft gehanteerd voor de uitsplitsing van de KTV en de LTV van het afgelopen boekjaar relevant?
- de FSMA beveelt de aangewezen actuaris aan om, in voorkomend geval, (andere) criteria te vermelden voor de uitsplitsingen van de KTV en/of LTV die naar zijn mening (meer) pertinent zijn voor de IBP.

❖ De evolutie van het bedrag van de KTV en de LTV

- de globale evolutie van de KTV en LTV (en hun opsplitsingen) over de afgelopen vijf boekjaren²⁸ (bv. merkwaardige evoluties; een daling van de technische voorzieningen; beantwoordt deze

---

²⁵ Zie jaarlijkse circulaire rapportering aan de FSMA.

²⁶ Mag gedurende een overgangperiode van vijf jaren beperkt worden tot de beschikbare gegevens m.b.t. de voorbije boekjaren.

²⁷ Zie jaarlijkse circulaire rapportering aan de FSMA

²⁸ Mag gedurende een overgangperiode van vijf jaren beperkt worden tot de beschikbare gegevens m.b.t. de voorbije boekjaren

evolutie aan de verwachtingen van het financieringsplan en is zij consistent met wat ingeschat werd op grond van de in het financieringsplan voorziene methode om de duurzaamheid van de verplichtingen te testen?);

- eventuele significante afwijkingen van de KTV en de LTV (en hun opsplitsingen) van het afgelopen boekjaar t.o.v. de te verwachten voorzieningen berekend overeenkomstig het financieringsplan;
  - in voorkomend geval de wijzigingen van de berekeningswijze van de technische voorzieningen die in de loop van het afgelopen boekjaar in het financieringsplan werden aangebracht en meer bepaald over:
    - de concrete omstandigheden (juridische, demografische, economische) die aan deze wijzigingen ten grondslag liggen;
    - de doeltreffendheid van die wijzigingen in het licht van een prudente inschatting van de technische voorzieningen;
    - de impact van de wijzigingen op de inschatting en de financiering van de technische voorzieningen en de rechtvaardiging van de duurzaamheid ervan;
  - eventuele andere bevindingen in verband met de evolutie van de technische voorzieningen.
- ❖ De afwijkingen t.o.v. de gebruikte hypothesen voor de berekening van de technische voorzieningen
- voor zover significant, de impact van de tijdens het afgelopen boekjaar vastgestelde afwijkingen t.o.v. de in het financieringsplan vooropgestelde hypothesen voor de berekening van de technische voorzieningen;
  - analyse van de trends die over verschillende jaren worden waargenomen in deze afwijkingen, en de eventuele aanbevelingen die hieruit voortvloeien voor de IBP;
  - eventuele andere bevindingen in verband met de hypothesen die gebruikt worden voor de berekening van de technische voorzieningen.

Thema 4. De rechtvaardiging van het duurzaam karakter van de technische voorzieningen

De FSMA verwacht dat de aangewezen actuaire voor alle beheerde pensioenregelingen de rechtvaardiging van het duurzaam karakter van de technische voorzieningen en de evolutie ervan beoordeelt. Concreet beveelt de FSMA aan dat de aangewezen actuaire zijn oordeel geeft over volgende punten, voor zover relevant:

❖ Het actuele karakter van de rechtvaardiging

- is de in het financieringsplan voorziene methode voor de rechtvaardiging van de duurzaamheid van de technische voorzieningen (nog steeds) gepast in het licht van de huidige situatie van de IBP (heeft er zich bv. een evolutie voorgedaan die de lange termijn duurzaamheid van de technische voorzieningen aantast en die een aanpassing van de rechtvaardiging ervan zou vereisen?).

❖ De resultaten van de in het boekjaar uitgevoerde testen

In het geval de IBP gedurende het afgelopen boekjaar een CT heeft uitgevoerd, verwacht de FSMA dat de aangewezen actuaris zijn oordeel geeft over:

- de resultaten van de test;
- de wijze waarop de test werd uitgevoerd: gebeurde dit overeenkomstig de methodes en de grondslagen vastgesteld in het financieringsplan?
- in voorkomend geval, de relevantie en de gepastheid van de wijzigingen die de IBP in het financieringsplan heeft aangebracht aan de methode voor de uitvoering van de CT; zijn deze wijzigingen doeltreffend in het licht van de redenen die eraan ten grondslag liggen (de economische, demografische of juridische omstandigheden)?
- de aanleiding voor het uitvoeren van een test om andere redenen dan de in het financieringsplan voorziene meerjarige uitvoering;
- eventuele andere bevindingen in verband met de uitgevoerde test.

Thema 5. De financiering

De FSMA verwacht dat de aangewezen actuaris de financiering van de technische voorzieningen beoordeelt en, in voorkomend geval, van de solvabiliteitsmarge en van de kosten voor het afgelopen boekjaar. Concreet beveelt de FSMA aan dat de aangewezen actuaris zijn oordeel geeft over volgende aspecten, voor zover relevant:

- de pertinentie van de criteria die de IBP in haar rapportering²⁹ aan de FSMA heeft gehanteerd voor de uitsplitsing van de bijdragen. De FSMA beveelt de aangewezen actuaris aan om, in voorkomend geval, (andere) criteria te vermelden voor de uitsplitsing van de bijdragen die naar zijn mening (meer) relevant zijn voor de IBP;
- de globale evolutie van de bijdragen over de laatste vijf boekjaren³⁰ in licht van de bepalingen uit het financieringsplan m.b.t. het vestigen van de voorzieningen en de regelmatige financiering ervan;
- de impact van de afwijkingen van de bijdragen (en de opsplitsingen) van het afgelopen boekjaar t.o.v. de bijdragen vooropgesteld in het financieringsplan;
- voor zover significant, de impact van de tijdens het afgelopen boekjaar vastgestelde afwijkingen t.o.v. de in het financieringsplan vooropgestelde gebruikte hypothesen voor de berekening van de bijdragen;

---

²⁹ Zie jaarlijkse circulaire rapportering aan de FSMA.

³⁰ Mag gedurende een overgangperiode van vijf jaren beperkt worden tot de beschikbare gegevens m.b.t. de voorbije boekjaren.

- de reële kosten t.a.v. de in het financieringsplan geschatte kosten en de mogelijke impact van de vastgestelde afwijkingen op de regelmatige financiering van de technische voorzieningen;
- eventuele andere bevindingen in verband met de adequate en regelmatige financiering van de technische voorzieningen en, in voorkomend geval, van de solvabiliteitsmarge en van de kosten.

Thema 6. Solvabiliteitsmarge

De FSMA verwacht dat de aangewezen actuaaris het volgende beoordeelt:

- de gebruikte fractie voor het niet in herverzekering afgestane gedeelte van de verplichtingen en de jaarlijkse opvolging ervan;
- de evolutie van de samen te stellen en van de samengestelde solvabiliteitsmarge over de laatste 5 jaar;
- eventuele andere bevindingen betreffende de samen te stellen solvabiliteitsmarge.

Thema 7. (Her)verzekeringsbeleid

De FSMA verwacht dat de aangewezen actuaaris het volgende beoordeelt:

- in het geval de IBP in de loop van het afgesloten boekjaar verzekerings- en/of herverzekeringsovereenkomsten gesloten, gewijzigd en/of opgezegd heeft, deze wijziging in functie van het herverzekeringsbeleid, bepaald in het financieringsplan, en de impact ervan op de berekening en de financiering van de technische voorzieningen en de rechtvaardiging van de duurzaamheid ervan;
- de evolutie van de verzekerings- of herverzekeringsindicatoren in het licht van het verzekerings- of herverzekeringsbeleid, opgenomen in het financieringsplan;
- eventuele andere bevindingen in verband het (her)verzekeringsbeleid van de IBP.

III.3.3. De prudentiële vrijstellingen (Thema 8)

De FSMA verwacht dat de aangewezen actuaaris de evolutie van de prudentiële vrijstellingen m.b.t. de technische voorzieningen en de dekkingswaarden over de laatste vijf boekjaren³¹ beoordeelt, alsook de prognose voor de uitdoving van de vrijstellingen rekening houdend met het "cliquet"-mechanisme³².

---

³¹ Mag gedurende een overgangperiode van vijf jaren beperkt worden tot de beschikbare gegevens m.b.t. de voorbije boekjaren

³² Artikel 173 van de WIBP.

III.3.4. Herstel- en/of saneringsplan (Thema 9)

De FSMA verwacht dat de aangewezen actuaris, in aansluiting op de jaarlijkse IBP-rapportering per 28 februari over de herstel- en saneringsplannen, zijn bevindingen geeft over de opvolging van het herstel en/of saneringsplan tijdens het afgelopen boekjaar en over eventuele nieuwe tekorten die herstelmaatregelen vergen.

III.3.5. Samenwerking met de IBP (Thema 10)

De FSMA verwacht dat de aangewezen actuaris de onderwerpen vermeldt waarover hij, sinds zijn vorig verslag, adviezen aan de IBP heeft verstrekt en aangeeft in welke mate de IBP die adviezen al dan niet heeft opgevolgd.

De FSMA beveelt aan dat de aangewezen actuaris het volgende vermeldt en beoordeelt:

- op welke punten hij bij het opstellen van zijn verslag of zijn adviezen een gebrek aan samenwerking met de IBP heeft ondervonden (bv. het niet of laattijdig verschaffen van alle nodige informatie);
- in voorkomend geval de manifeste fouten die hij in de rapportering van de IBP heeft vastgesteld.

III.3.6. Besluit

De FSMA beveelt aan dat de aangewezen actuaris een algemeen besluit en een afzonderlijk besluit voor elk van de hiervoor beschreven thema's formuleert.

Als hulpmiddel werd onderstaand model uitgewerkt waarin de aangewezen actuaris de besluiten voor elk onderwerp en thema van zijn verslag kan samenbrengen, aangevuld met het eventuele voorstel tot aanpassing van het financieringsplan dat hij in zijn advies aan de IBP heeft opgenomen.

De FSMA beveelt het gebruik van dit rapporteringsmodel ten stelligste aan. Ze verwacht verder dat de aangewezen actuaris thema's die hier niet in vermeld zijn, maar wel belangrijk zijn in zijn beoordeling, eveneens in zijn verslag opneemt.

Overzicht van de besluiten van de aangewezen actuaris ³³		
Onderwerp	Besluit	Eventueel voorstel tot aanpassing van het financieringsplan, opgenomen in het advies
III.3.2. Financieringsplan		
<i>Thema 1. de beheerde regelingen</i>		
<i>Thema 2. de populatie</i>		

³³ Enkel die punten opsommen die voor het thema relevant zijn.

<i>Thema 3. de technische voorzieningen</i>		
<i>Thema 4. de rechtvaardiging van het duurzaam karakter van de technische voorzieningen</i>		
<i>Thema 5. de financiering</i>		
<i>Thema 6. solvabiliteitsmarge</i>		
<i>Thema 7. (her)verzekeringsbeleid</i>		
III.3.3. De prudentiële vrijstellingen (Thema 8)		
III.3.4 Herstel- en/of saneringsplan (Thema 9)		
III.3.5. Samenwerking met de IBP (Thema 10)		
III.3.6. Besluit		

De Voorzitter,

Jean-Paul SERVAIS